

Tjänsteskrivelse

2024-08-28

Diarienummer: 24SON145

Handläggare:

Per Åsbrink
026-17 80 00
per.asbrink@gavle.se

Nämnd:

Socialnämnden

Remissyttrande – Bättre förutsättningar för att utveckla kunskapsbaserad socialtjänst

Förslag till beslut

Att anta yttrandet som sitt eget

Sammanfattning

Socialnämnden har av Socialdepartementet fått möjlighet att yttra sig gällande remissen "Ds 2024:13 - Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst". Remissvaret är direktbesvarande från Socialnämnden till Socialdepartementet. Begäran om yttrande inkom till Socialnämnden 2024-08-22. Utredningen har haft i uppdrag att föreslå ett samlat regelverk för socialtjänstdataregister med utgångspunkt utifrån de förslag som lämnades i betänkande Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47).

Utredningen föreslår:

-En ny lag om socialtjänstdataregister. Lagen omfattar Socialstyrelsens personuppgiftsbehandling i ett rikstäckande socialtjänstdataregister, där syftet är att bidra till ökad kunskap för att utveckla och förbättra socialtjänsten.

Med ett socialtjänstdataregister avses en rikstäckande samling av personuppgifter hos Socialstyrelsen, som samlas in från kommunerna och hanteras inom myndighetens

särskilda statistikverksamhet. I korthet innebär en ny lag om socialtjänstdataregister att Socialstyrelsen tillåts utöka insamlingen av personuppgifter till registren.

Det nya förslaget innebär att även uppgifter om utredningar kan begäras in på individnivå samt även fler variabler som kan kopplas till utredning och insats. Orsak till utredning och orsak till insats är viktiga delar för att kunna analysera behoven hos de personer som nyttjar socialtjänstens insatser och även dessa uppgifter kommer att vara möjliga att begära in enligt förslaget, vilket ger mycket större möjligheter för analys än vad som finns i dagsläget.

Välfärd Gävle ställer sig positiv till utredningens förslag men med några synpunkter

Yttrande

Brister i den nationella socialtjänststatistiken har varit ett hinder i utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst. Mot bakgrund av intentionerna i den nya socialtjänstlagstiftningen om en socialtjänst som ska präglas av vetenskap och beprövad erfarenhet, är utökningen av den nationella socialtjänststatistiken nödvändig.

Konsekvenser med lagförslaget

Förslaget kommer att innebära en utökad uppgiftslämnarskyldighet för kommunerna. Utredningen har haft svårt att bedöma omfattningen av den ökade arbetsinsatsen men det kan komma att krävas både anpassningar till en gemensam begreppsapparat och anpassningar av verksamhetssystem samt utbildning för att kunna lämna in uppgifterna. Då socialtjänstdata tillhör den officiella statistiken är det lagkrav att lämna in uppgifterna så kommunerna har ingen möjlighet att låta bli. Inlämningskravet kommer att öka successivt i takt med att begreppsdefinitioner arbetas fram.

Välfärd Gävle anser att den ökade arbetsbördan vägs upp av de fördelar som ett nationellt dataregister skulle innebära för kvalitetsutvecklingen av socialtjänstens verksamhet samt forskningen inom socialtjänstområdet.

Kommunernas tillgång till uppgifter i socialtjänstdataregister

Utredningen har bedömt att det inte är lämpligt att föreslå en lagbestämmelse om åtkomst för kommunerna till de uppgifter som de själva har lämnat till ett socialtjänstdataregister. Välfärd Gävle håller med utredningen om att det inte finns tillräckliga argument för att ge kommunerna elektronisk tillgång till egna individuppgifter. Välfärd Gävle anser dock att kommunernas tillgång till aggregerade uppgifter i socialtjänstdataregister kommer att vara viktigt i utvecklingen mot en mer kunskapsbaserad socialtjänst. Den nya socialtjänstlagen (SOU 2020:47) påtalar att målet med att

utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst förutsätter kunskapsstyrning från forskningen samt kommunernas systematiska uppföljning av den egna verksamheten.

Socialstyrelsen och SKR har under ett antal år förespråkat och drivit nationella utvecklingsprojekt kring systematisk uppföljning, främst med fokus på individbaserad systematisk uppföljning (ISU), och där data från socialtjänstens verksamhetssystem har setts som den primära datakällan. I nationella rapporter har det framkommit att kommuner har svårigheter att själva ta fram och sammanställa aggregerade uppgifter ur socialtjänstens verksamhetssystem¹, där kommer åtkomsten till ett nationellt dataregister att vara till stor hjälp för kommunerna.

Välfärd Gävle anser att utredningen borde ha tagit en tydligare ställning rörande kommunernas åtkomst till nationella socialtjänstdata på aggregerad nivå. Främst mot bakgrund av de senaste årens initiativ från nationella intresseorganisationer och myndigheter kring utvecklingen av socialtjänststatistiken.

Orsak till aktualisering, utredning och insats

Orsak till utredning och orsak till insats är viktiga delar för att kunna analysera behoven hos de personer som nyttjar socialtjänstens insatser och även dessa uppgifter kommer att vara möjliga att begära in enligt förslaget.

Välfärd Gävle anser dock att orsakerna för utredning och orsakerna för insats, främst för barn och unga, bör utökas för att bättre belysa behovsområdena och möjliggöra en djupare analys. En mer nyanserad behovsanalys skulle underlätta i utvecklingen av insatser. Detsamma gäller orsakerna till aktualisering där Välfärd Gävle ser en stor fördel i att få en mer heltäckande bild av barn och ungas behovsområden, både vad gäller de aktualiseringar som leder till utredning och de som inte leder till utredning. Utvecklingen av olika behov över tid skulle kunna vägleda i en prioritering av förebyggande insatser.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Välfärd

Socialnämnden har av Socialdepartementet fått möjlighet att yttra sig gällande remissen "Ds 2024:13 – Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst". 24SON145 hanteras av socialnämnden vid sammanträdet den 2024 09 24. Utredare Lisa Allemo och Per Åsbrink, har varit ansvarig handläggare i ärendet.

¹ Socialstyrelsen. *Anmälningar om barn som far illa eller misstänks fara illa, 2021*. Nov.2022